

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre.....	16 kor.
Negyedévre.....	4 „
Helyben háshoz hordva:	
Egész évre.....	20 kor
Negyedévre.....	5 „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre.....	24 kor.
Negyedévre.....	6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő, és
ünnepek utáni napok kivételével.

Beszerekség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kérésre visszadadja
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Az adóreform szociális értéke.

A modern kormányzat ma mindenütt a szociálistikus intézményesítés felé halad. Világszerte szociális intézmények alakulnak és pedig állami kezdeményezéssel és támogatással. A törvénykezés pedig mindenütt hű kifejezője ennek a megindult új irányzatnak.

Az alsóbb néposztályok, a »kisember« segítése, annak terhein való könnyítése lett a kormányzat egyik fő célja és feladata; másként oly életviszonyokat teremteni számára, melyek közt az élet terheit és viharait rázkódtatás nélkül elviselheti.

Ez az irányzat nálunk sem újság. A mostani kormányzat minden egyes lépése ennek az irányzatnak hódol, az általa beterjesztett törvényjavaslatok jórészen ez irányzat elveitől vannak szaturálva.

A most tárgyalás alá vett adóreform is ilyen természetű. Kiindulási pontja ennek se más, mint az alsóbb néposztályok terhein való könnyítés, a »kisember« segítése.

Mint eddig nálunk ismeretlen elv jelentkezik benne a létminimum adómentessége, mely kapcsolatban az új végrehajtási törvényben szabályozott létminimum elérhetetlenségével erős zárát képezi annak, hogy a »kisember« többé földönfutóvá ne lehessen.

A modern nemzetgazdák sokszor halot követelése volt ez, amely most ime minálunk is tesztet öltött. A létminimum

adómentességét nincs, aki örömmel ne üdvözlőné e hazában. Annál veszedelmesebb és robbanékonnyabb gyuananyag azonban az új adóreformnak egy másik szociális irányu alapelve: Az adózásnak igazságosabb alapokra való fektetése. Ez is a szegényebb kis jövedelmű osztályok érdekében történik. De természetesen csak úgy érhető el, ha a kis jövedelmekről levett adóteher megfelelő arányban nagyobb jövedelmekre hátrítatik át, a melyek az adózást rázkódtatás nélkül megbirják.

Egyes nagyobb jövedelmű osztályok, melyeknél az új adóreform több-kevesebb adóemelést jelentene, máris erősen védik érdekeiket és nem győzik hangoztatni, hogy az adózásnak illetően igazságosabb felosztása velük szemben igazságtalan. Igazságtalanságról tehát szó sem lehet, sőt éppen az ellenkezőjéről. Azzal, hogy az ő adójuk valamivel emelkedik, és a szegény nép adója valamivel csökken, csak az adóteher abszolút igazságos elosztása közelített meg egy lépéssel. Mert a nagyobb jövedelmek adójának emelkedése nem oly mérvű, amely az adózók eddigi életviszonyaira befolyást gyakorolhatna. Pláne a kereskedőknél nem, akik adójukat szeretik a termelési költségekhez csatolni, s azokkal együtt a fogyasztókra áthárítani.

Hangoztatják még az új adóreformmal szemben, hogy agrárérdekeket szolgál a kereskedelem és ipar érdekeivel szemben. A föld adóján könnyít, míg az

új jövedelmi adó a kereskedők és iparosok jövedelmeire nehezedik rá. Feledik azonban, hogy a fundált jövedelemnek egy azon kulcsal való megadóztatása a bizonytalan s csak felbecsülhető jövedelmekkel szemben a legnagyobb igazságtalanság volna ezen a földön.

A föld jövedelmét és magát a földet, mint adóalapot eltítkolni nem lehet, az arra kivett adó mindig egyenlő teherrel sújtja a gazdát, jó vagy rossz termés esetén, míg a bizonytalan s a legtöbb esetben gondosan eltítkolt jövedelmek, rendszerint igen kis adótétellel szabadulnak meg a megadóztatás terheitől.

Az ily jövedelmeknél tehát magasabb adókulcs használata jogszerű és indokolt, sőt a legteljesebb mértékben igazságos.

Ha tehát gondosan átvizsgáljuk az előttünk fekvő adójavaslatot, úgy meg fogunk győződni arról, hogy az ellene felhozott vádak egytől-egyik tarthatatlank. Az egyéni önzés és kapzsiság, — mely azonban egy ily közérdekű és csak teljes egészében megbirálható reformmal szemben nem méltányolható, — emelhet ugyan vádakot, de azok minden erejüket elvesztik, az új adóreform kimutatott szociális értékével szemben. Ma pedig csak ez az egyetlen kritikai szempont jogosult. Aki más szempontból bírál, az joggal teszi ki magát annak a meggyanúsításnak, hogy a közérdeket egy jogosulatlan magánérdek alá akarja rendelni. Ez pedig vajmi kevés becslést fog az illetőknek szerezni.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Válás.

Irtta: H. J.

— Vigy magaddal, Bernát!

Egy kis remegés vegyült a hangba. Az ablak mellett álló férfi türelmetlen mozdulattal markolta meg a szék támláját; hirtelen felugrott. Anélkül, hogy fejét a szoba felé visszafordította volna, gyorsan s türelmetlenül így szólt:

— Az Istenre kérlek, Frida, legyen eszed! Mindig ugyanaz a kínzó szó: »Vigy magaddal!« Hát tehetem-e? Tudom-e, hogy önmagam is mi módon vergődöm keresztül?

— Nem maradhatok, mikor olyan messzire mégy, — hangzott az elfojtott zokszó a homályból, mely a szoba minden sarkába elhatott, míg odakint az a gyenge vörösös fény azt árulta el, hogy a nap éppen csak az imént szállott alá.

— Olyan messzire! Már hogy beszélz megint ilyet, — vetette oda a férfi ingerülten és hátraszegte fejét. — Messzire! Hát mi van manapság messzire? A tengerentulra! Hisz az most már semmi veszéllyel nem jár! Nyolc nap alatt te is odaát lehetsz, — ha hivlak! — ezt már egész halkan mondta.

— Igen, — ha hívsz! — Zokogás gya-

nánt hangozott át a sötétségen, majd éles sikoltás hallatszott: — Hát okvetlenül kell mened, Bernát?

— Okvetlen!

— De nézd csak, — mért ne találhatnál ideát is megfelelő állást! Hisz mások is keresnek és találnak is!

— Már két hónapja, hogy mindig ezt hangoztatod, Frida, — pedig nem úgy van! Szűk itt minden és kicsinyes — agyonnyom, lenyűgöz! Odaát — igen, ott már szabad az ember; akinek két ökle van, az ott dolgozhatik is! — S vágyakozva nyujtotta ki karjait:

— Ott szabad az ember!

Sziszegve ütötte meg füleit az ismételt szó. Lesütötte fejét s kérélyve szólt: — Ne nehezítsd a helyzetet! Kifelé vágyódom, kifelé!

— Igen, kifelé!

— A férfi riadtan fordult vissza s felesége halotthalvány arcába bámult, aki most előtte állott s mindkét karjával átölelte. Igen, kifelé vágyódom — ő hozzá — kiáltotta hangosan és fogai lázasan egymáshoz ütődtek.

Egyetlen mozdulattal kirántotta magát a férfi s az asszony felé fordulva megállott; karcsu alakja még magasabbra nyult, az esthomályban mintegy növekedni látszott.

— És ha úgy volna! — Mintha ércből volna, olyan keményen csegett most a hangja.

Mintha korbácsütés érte volna, a nő térdre bukott s két kezébe temette arcát.

— És ha úgy volna! — ismételte még egyszer a férfi — te változtatnád meg? Kikergetted, kiűzted a fiatal gyönyörű teremtést, védtelenül engedted át a nyomornak, — képes voltál rá! Megtehetted — de hogy az iránta való szerelmet kiszakítsd a lelkemből — azt nem teheted, arra nincs hatalmad! Nincs — nincs! Igen, vágyódom utána, kerget valami hozzát!

Ujongó dac volt, ami a kebléből feltört, miközben mély sóhaj dagasztotta hatalmas mellét.

— És nekem mondod ezt? — Csak nehezen, szakadozottan jöttek a szavak az összerokadt asszony ajakáról.

— Neked mondom, igen! Mert kénytelen vagyok vele! Tudom, mi rejlik a szemrehányásodban. Igenis, a feleségem vagy, viseld is a nevemet...

— Csak azt? Sohasem is szeretted! — kiáltotta gyötörtén az asszony.

Fáradt mozdulattal simította végig homlokát a férfi, csodálkozó pillantást vetve neje fájdalomtól fonyadt arcára. mikor az felugrott s elébe állt. Valami véghetetlen csodálkozást árult el a hangja is, valami hihetlent, valami tagadásfélét.

— Szerettelek! Igen, Frida, régen volt már! Azt is tudom, hogy gonosz vagyok! De

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 21.

Elnök *Justh* Gyula. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után bemutatta az irományokat és kérvényeket.

Az előadói székben *Hoitsy* Pál úl. Folytatódik a tegnapi benyújtott adóreformjavaslat körüli vita.

Az első felszólaló *Busáth* Ferenc volt, aki a néppárt nevében elfogadásra ajánlotta a javaslatot. Aztán polémiába bocsájtkozott Vázsonyi Vilmos tegnapi beszédével.

Nagy Sándor emelkedik ezután szólásra, aki különösen a kisemberek védelmére kel. Mindenféle osztályra elmondta már, hogy mennyi adót fog a reform után fizetni, csak a kisemberekről nem történt említés. Kijelenti, hogy a kisgazdák adója nem emelkedik, hanem csökken.

Farkashazi: Sőt ellenkezőleg!

Nagy György: Másképp beszéltél az értekezleten!

Nagy Sándor: Az értekezleten kifejtettem bizonyos aggályaimat, de a miniszterelnöknek felvilágosító szavai megnyugtattak. Az én rezsimém az, hogy miután a kisemberek szempontjából jó, üdvözlőnk kell ezt a reformot. Hoszszan fejtegette a beszédet és tárgyilagosan. (Élénk éljenzés, taps, szónokot sokan üdvözlölik.)

Az elnök tíz percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után.

Sándor Pál: Az adó tekintetében annak barátja vagyok, hogy mindenki annyi adót fizessen, amennyi jövedelme van. A gazdag fizessen többet, mint a szegény. (Helyeslés.) A javaslatok nélkülöznek minden igazságot. Az első kifogást a földadó ellen hozza fel. A pénzügyminiszter ur nem progresszív, hanem regresszív adójavaslatot nyújtott be. A nagybirtokosok még mindig kevesebb adót fognak fizetni, mint a kisbirtokosok. Földes egyetemi tanárt és Lukács Lászlót tartja egyedül azon embereknek, akik ezt a javaslatot meg tudnák csinálni. A pénzügyminiszternek, mikor ezt a javaslatot

csinálta, arra kellett tekintettel lennie, hogy milyen a Ház hangulata s az egyes pártok állásfoglalása. A szabadelvű felfogásokat e javaslat megcsinálásakor nem alkalmazhatta.

Az én nézetem szerint a földadónak semmi része nincs a reformban.

Egy hang: A tőzsdének sincs.

Sándor Pál: Még egyszer mondom, ez nem progresszív, hanem regresszív adóztatás. (Nagy zaj.)

Elnök: Csendet kér.

Sándor Pál: Az ülést kibeszéli.

Az ülés délután 2 órakor ér véget.

Politikai helyzet.

A mai reggeli lapok egyértelműen azt írják, hogy a politikai helyzet rendkívül komoly ugyan, de azért válság még nincsen. A bécsi válsághíreket erélyes hivatalos cáfolat követte és *Apponyi* Albert gróf, aki Bécsbe ment a királyhoz, maga is valószínűnek jelentette ki azt az állítást, mintha a kabinetben differenciák merültek volna fel.

A politikai helyzetet az teszi kritikussá, hogy a bankkérdésben a kormány és függetlenségi párt között nagy ellentétek vannak. A függetlenségi párt forszírozza a bankkérdésben való gyors döntést, még a kormány előbb néhány javaslatot akar a Házban letárgyalatni, ezalatt pedig alkudozni akar az osztrák kormányval és csak azután kíván majd a bankkérdésben elhatározó állást elfoglalni. Szóval a kormány időt akar nyerni, míg a függetlenségi vezetők azzal fenyegetőznek, hogy megtagadják az ujoncjutalékot. Ez utóbbi a pakium megsértése volna, ami azután már igazi válságot idézne elő.

A válság kitörését tehát csak néhány hét után várják. Mint értesülünk, *Justh* Gyula a jövő héten audienciára akar menni a királyhoz, hogy a felséget a függetlenségi párt hangulatáról informálja. *Justh* Gyula ki fogja fejteni a király előtt, hogy a válság csak úgy kerülhető el, ha vagy a felség rábírja az osztrák kormányt arra, hogy a kartellbankot elfogadja, vagy pedig a király beleegyezik abba, hogy a önálló magyar bank felállíttassék.

Beavatott politikai körökben a válságról

azt tartják, hogy elkerülhetetlen. A válság e szerint a forrás szerint nem részleges, hanem teljes kormányválságot jelent. *Justh* pénteken a király elé fog járulni, hogy megmagyarázza az uralkodónak miszerint az önálló bank nem jelent veszteséget Ausztriának. Kartellbankról szó sem lehet.

Néppárti forrásból az a hír pattant ki a folyosón a déli órákban, hogy a legközelebbi napokban *Rakovszky* István Bécsbe utazik. Erről már régebben volt szó mert nemcsak *Justh*, hanem az egész elnökség meg lesz hívva a királyhoz.

A horvátok és az adóreform. A horvát koalíció hat tagja ma Budapestre érkezett: s részt akar venni az adójavaslatok vitájában. *Vrbancics* Ferenc már fel is iratkozott közülök szólásra.

Halálos végű vadászat.

Tegnap délután három órakor halálos végű szerencsétlenség történt az *álmódsi* vadászatban, ahol egy véletlenül elsült fegyver egy viruló életerős fiatalembernek oltotta ki az életét. A szerencsétlenség a vidéken nagy részvétet keltett s most nagy megdöbbenéssel tárgyalják mindenütt az esetet, melynek a bíróság előtt van folytatása.

Az esetről tudósítónk a következőket jelent:

A székelyhídi járásban most tartanak nagyobb vadászatokat a vidék nimródjai. Tegnap az *álmódsi* vadászok rendeztek hajtóvadászatot a *Berger*-féle birtokon. A vadászat iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg az egész vidéken s a szomszédos községekből csaknem teljes számban jelentek meg a vadászok.

Többek között ott voltak *Kallós* Pál dr. *álmódsi* körorvos, *Nagy* Emil *álmódsi* jegyző és *Borsos* József papfalvai: 29 éves vincellériskolai szaktanár.

A hajtóvadászat reggel vette kezdetét s igen szép eredménnyel kecsegtetett. A vadászok az egész délelőttöt a lehető legkedélyesebben töltötték s délben 2 órakor gazdag zsákmánnyal tértek haza *Álmódra*, ahol *Nagy* Emil községi jegyzőnek voltak a vendégei.

A vadászok megérkezésük után leteleped-

mit tehetünk az érzésünk ellen, mikor felébred bennünk, olyan perzselősen, olyan sóvárgóan! Le akarjuk győzni, el akarjuk fojtani, küzdünk ellene, — de hasztalan, nő és folyton nő, elgyengíti akarataunkat és lenyűgözi! Olyan édes, olyan erős a vágyódás! Erősebb, mint bármilyen más!

Maga elé merengett, mintha önmagának beszélt volna.

— És nekem mered ezt mondani, énnekem, hogy vágyódoz utána, a hugom után, akit csupa könyörületből fogadtam a házamhoz.

— És a kit kitaszítottál a nyomorba!

— Jogom volt hozzá! Mindenemet elrabolta, mindenemet! Az utolsóimat is — téged! Koldussá tett! Gyűlölöm!

— Ugy járt ő is, Frida, mint én! Elemi erő hajtott bennünket egymás felé! — Helyes, igen — a feleségem vagy! Csakhogy te komolysággal, folyton gondoskodó nehézkességgel olyan árnyékot borítottál rám, mely minden életkedvet elhomályosított! Én pedig, én szerettem a fényt, szerettem a napot! Nem találtam meg többé a hozzád vezető utat, mert eloltottad a világot s mert én az árnytól — félek. Könnyelmű vagyok, igen; igen, hála Istennek, az vagyok! Engem le nem nyűgöz az élet kis lelküselge! Nem akarok folyton csak csuszni, mászni a földön — néha repülni is vágyom, ujongva a nap felé! Te pedig, te

ólomsúlyokkal ráneheztedtél a szárnyaimra olyannyira, hogy elfáradtak s már alig mozdítottak. Amíg csak ő nem jött a házhoz, a kicsike nővéred. A napsugaras, nevető, üde teremtés, az ifjuság megtestesülése; mint fényt, világosságot adakozó úgy jött el én hozzám, kit a belőled áradó árnyak lesújtottak. Belékapaszkodtam, hangosan ujongtam, mikor megmozdult bennem az az érzelem, melyet régesrég kialudtnak véltem, eihaltnak gondoltam; a régi, áldott könnyelműséget, életkedvet, melyet te bilincsre vertél, ő felszabadította bennem! Milyen hálás vagyok neki érte, a szőke, édes, gyermekszemű teremtesnek!

Elakadt a lélegzete. A nő pedig előtte állott; mélyen lehorgasztotta fejét.

— Ó fiatal — ő szépi! Én is az voltam! A gond, a nyomor nagyon öregít, tönkre teszi a szépséget! Éhezett-e veled, Bernát, miképpen én?

— Nem, Frida, nem — de nevetett! Nevetett, mikor fáradt voltam és szomorú; nevetett és bolondozott, mikor oly végtelen öregnek éreztem magamat, becérrett és csókolt és rám nevetett örömtől sugárzó fiatal szemével, hogy az a fény sugar a lelkemig hatott, szegény el-sötétült lelkembe a te árayaid befészkeltek magukat. A világosság elől elmenekültek azok az árnyak, világos, napsugaras lett a lelkem, visszaemlékeztem önmagamra, ifjúságomra, mely még nem hagyott el egészen;

amelyet te, a vidámtalan, megrövidítettél, megláncoltál! Igen, igaz, soka köszönök neked! Taxarékoskodtál, gondoskodtál, éhezted, — de nevetni nem tudtál, fiatal lenni nem tudtál! Hogy az ember örült mámorában időről, helyről, megfélemedkezzék, — arra tanított meg a kicsi, fiatal ujongó hugod a — napvilágon. — Érted-e most, miért nem maradhatok?

Nem felelt. Felemelkedett keservesen nehézkösen. Meggyújtotta a lámpát s a kis kékításkába, mely a nagy utazókosáron feküdt, csomagolni kezdett. Végtelen gondossággal minden egyes darabot a kellő helyére tett, ide-oda járt a ruhaszekrényhez, a fehérneműszekrényhez, a mosdóhoz, a tükörhöz, még ezt, még azt! Aztán megállt s szemére szorította kezeit; hiányzik-e még valami? Hogy a gondolkodás néha olyan iszonyu nehezére esik az embernek!

S azután az egész idő alatt a sötétbe kibámuító férfi karjára tette kezét.

— Gyere — itt az ideje! — Kalapban, köpenyben állott előtte.

— Te is? . . . — akadozva, majdnem haragosan tette fel a kérdést.

— Engedj csak a vasutig! Odáig csak szabad?

A férfi megállott a küszöbön s gyors pillantással még egyszer végigtekintett a kicsi helyiségen. Utoljára Szeme felragyogott, megkönnyebülten lélegzett. Utoljára! Kifelé! Mb-

tek úgy mint hajdan a vadászok. Körül ülték a szabadban terített asztalt s megkezdődött a lakoma. Délután három órakor lett vége az ebédnek s a vadászok egy része még együtt maradt, míg többen felállottak s úgy társalogtak.

Kallós Pál dr álmosdi körorvos mögött közvetlen Borsos József állott. Indulás előtt közvetlen az orvos a mellette lévő töltött vadászfegyvere segítségével akart felállani amikor a ravasz elcsattant s a fegyver egyik tölténye elsült.

A golyó a közvetlen közelben álló Borsos Józsefnek a gyomrába furódott. A vadász társaság ijedten ugrált fel és sietett segítségére a megölt Borosnak. Borsos a lövés után eszméletlenül esett össze s melléből patakzott a vér. Dr Kallós Pál azonnal megkísérelte a mentést, azonban Borsos nem nyerte vissza eszméletét és pár órai szenvedés után meghalt.

A szerencsétlenség híre igen gyorsan terjedt el s mindenütt megdöbbenést idézte elő, mert úgy az orvos, mint a szerencsétlenül járt Borsos közkedvelt tagjai voltak a társadalomnak.

A szerencsétlenségről értesítették Borsos József édesatyját, aki Pappfalván jegyző, s aki nyomban Álmosdra utazott és intézkedett fia hazaszállítása iránt.

Az esetről értesítették az ügyészséget is, mely megindította a vizsgálatot az orvos ellen, aki töltött fegyverrel ült le az ebédhez és vigyázatlansága következtében történt a szerencsétlenség.

UJDONSÁGOK.

Pro Calabria et Sicilia.

A vikárius körlevele.

Egyházmegyénk jelenlegi kormányzója, *Fetszer* Antal felsz. püspök és káptalani helynök a déli-oroszországi segélyakció ügyében körlevelet intézett az egyházmegye papságához és gyűjtést rendelt el.

Nem kell rajzolni — így szól e körlevél — szörnyű részleteiben is általánosan ismeretes már az a rettenetes csapás, melylyel Dél-oroszországot a földrengés sújtotta s mely ugyyszólván az egész emberiség szívét megrendítette.

Szentséges Atyánk példájára, ki a kereszt-

götte pedig ott állott az asszony halvány, féltelmesen nyugodt arcvonásokkal. Mint az ura, ő is szétnézett a kicsi szobában, falánk, éhes pillantással. Utoljára! Nem volt ott semmi, ami boldogságról szólott hozzá, édes órák édes emléke gyanánt? Semmi! — Kitörölve, elmerülve, mind — nem maradt meg semmi, mint az undor, a nyomor, melyet régóta már, ő már régóta körülöleltek ezek a falak! Utoljára! Visszafojtott sóhaj hagyta el az asszonynak görcsösen összeszorított ajkait, pillái lassan leföldték szeméit, melyek egészen kialudtak, melyekben élet többé nem volt.

A nő a fülke előtt a férfi pedig az ablakhoz támaszkodott. Szemeik, tekintetük egymásba fonódott. A férfiban mély sajnálkozás az asszony iránt, aki egész magánosan állott a pályaudvar élénk zajában, a bánatnak egész világot hordva merev arcában. Szíve megszakadásig dobogott, az ablakba kapaszkodott s fogait úgy egymáshoz szorította, hogy szinte csikorogtak. Légy erős! Ami most megrohanja, az a pillanat hangulata csupán — az Istenért, csak ne engedj neki; a férfira nézve csak szerencsétlenséget jelentene — s a nőre se hozna boldogságot.

Az asszony szeméi el nem hagyták a férfi arcvonásait. Nem fogja látni soha többé — soha! Borzalommal nézte, egyetlen pillantással nézte végig azt a pöfékelő szörnyeteget, mely néhány perc múlva elragadja tőle az egyetlen embert, akit e világon a magáénak mondha-

tény felebaráti szeretet képviselőjében legelső volt az áldozatos segélynyújtás terén s nem csupán a testi, hanem a lelki szükségét is enyhíteni törekszik, az ő szándéka szerint mindnyájunknak sietnünk kell a köteles szeretet gyakorlására.

Ezután közli a bécsi apostoli Nuncius Ó Excellentiájának a biboros hercegprímás Ó Eminentijától érkezett levelét, melyben a segélyakció megindítását kéri.

Végül elrendeli hogy a t. hó 31-én, Vizeskereszt utáni IV. vasárnapon, vagy jövő hó 2-án Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepén, az egyházmegye minden plébánia-templomában a sicíliai és calabriai földrengés által sújtottak segélyezésére alkalmas módon gyűjtés történjék, melyre a hívek a megelőző vasárnapi szentbeszéd alkalmával előre figyelmeztetendők annak kiemelésével, hogy a szerencsétlenek anyagi gyámoltása mellett Szentséges Atyánk szándéka szerint a lelkek üdvének érdekében mily sok rombadőlt templom, iskola és egyházi intézmény vár helyreállítást.

* **Egyházmegyei hírek.** *Varju* Lajos debreceni árvaházi II. praefectus és a hely. v. főgimnáziumban a r. k. növendékek hittanára Berettyóújfaluba ideiglenes helyettes lelkésznek neveztetett ki; helyére Debrecenbe *Gyepes* Imre békési segédlelkész küldetett. *Krajnik* György endrődi segédlelkész hasonló minőségben Békésre helyeztetett át.

* **Elnökválasztás az iparoktatási bizottságban.** Nagyvárad város iparoktatási bizottsága tegnap délután tartott ülésében töltötte be a Ragány János halálával megüresedett elnöki széket. A választás alatt *Rimler* Károly polgármester elnököl. A bizottság tagjai szép számmal gyűltek egybe ez alkalomra. A megnyitás után *Gábel* Jakab szólalt fel s ajánlotta a bizottságnak, hogy *Lukács* Ödön tanácsnokot válasszák meg az iparoktatási bizottság elnökül. Az indítványt éljenzéssel fogadták, mire a polgármester *Lukács* Ödönt elnökké megválasztottnak jelentette ki. Örömet fejezte ki *Lukács* ezen újabb megtiszteltetésének, amely

tott. Az egyetlen! Teljesen magára marad. Szülők, testvérek, — barátok nélkül! Férfi volt mindene, akiért nélkülözött, éhezett s aki elmegy ahhoz a másikhoz, ki elvette tőle. A másikhoz — aki szép volt és fiatal és aki nevetni tudott.

A nyomor között felejtette el ő a nevetést, a nyomor között, mit ő érte szenvedett. Az éhség által, melyet eltűrt azért, hogy este, mikor fáradtan hazatért, meleg ételt találjon. A száraz kenyér mellett, mely elég soká egyedül eledelük volt, a száraz kenyér mellett felejtette el a nevetést!

És most elmegy a másikhoz! Milyen türelmetlenül nézi, hogy nem indul-e még a gözös, hogy kivigye az új életbe — a másikhoz!

És ő! Ő visszamarad, egymagára! Hiszen megélhet! Szobát adhat bérbé, szép kézimunkát szállíthat annak az üzletnek, mely ügyességét megbecsüli épp úgy, mint idáig! Ő, a férfi tudja, hogy el nem vész, keresztülvágja magát! Igen, — de hát miért? Mire vár, minek él? Kinek a kedvéért bajlódjék, küzdjön? Nincs senkije, akiért szüksége van rá; nincs senkije, aki vele törődne. Ő szabad! Egy fűty, egy rángás, előbb lassan, majd gyorsabban forognak a kerekek. A nő szeméből egy könnyesepp gördült ki — ezt meglátta a férfi, — egy pillanatig tévovázott s leugrott a robogó vonatról...

Karonfogva mentek haza.

jutalma ügybuzgóságának és szorgalmának. — Jobb kezekbe nem tehetné volna le a bizottság a vezetést. *Lukács* Ödön megköszönte a bizalmat. Érti az állással járó nehéz feladatok súlyát, olyan elnök után, mint *Ragány* János volt aki egyszerűségével, lelkesedésével, tapintatával új arányban fejlesztette az iparoktatás ügyét. Igéri, hogy teljes odaadással igyekszik betölteni az elnöki széket s ehhez kéri a polgármester és a bizottság tagjainak jóakaró támogatását. Ezután *Szűcs* Izsó üdvözölte az új elnököt a tanári kar nevében, amiért *Lukács* Ödön elnök köszönetét fejezte ki. Ezután al-elnökké, *Cser* János ajánlatára dr *Mártonfy* Marcell jogtanárt választották meg, aki hálás köszönetet mondott megválasztásáért s kérte a bizottság és az elnök támogatását. — Az ülés további tolyamán, *Lukács* Ödön elnöke alatt elhatározták, hogy az ipariskolához egy rendes tanári állás rendszeresítését kéri a várostól. Még néhány folyó ügyet intéztek el s ezzel az ülés véget ért.

* **A szalárdi járás iskoláinak állapota.** A szalárdi főszolgabíró most tartotta meg vizsgálati körutját a szalárdi járás iskoláiban. A járás területén *Nadántelek*, *Szarkó*, *Sitervölgy* községekben nincs iskola. A járás iskoláiban sem tanítják a közegészségtant. Általában még mindig vannak olyan iskolák, melyek még sok törvényes kivánalmat hagynak maguk után, azonban az előző állapotokhoz mérten nagy javulást lehet konstatálni.

* **Aki a saját gyermekét jelentette fel.** Belényesből jelenti tudósítónk az alábbi esetet. *Bercse* Flóra 10 éves apátlan árva édesanyja gondozására lévén utalva, nem nyert olyan nevelést, amelyet megkivánnak az erkölcsi és polgári törvények. A kisleány még nem töltötte be a tíz évet és máris szegyenkezni kell érte az édesanyjának, aki keserves verejték hullatása mellett keresi meg mindennapi kenyerét. A kisleány ugyanis hazulról elszökve az idegen házakhoz jár be és ott valami ürügy alatt szénéz s addig nem távozik, amíg valamit el nem lop. A lopás már valóságos szenvedélyévé vált a kisgyermeknek s emiatt a községbeli lakosok már üldözik az anyát, aki életét látva veszélyben, tegnap feljelentést tett a gyermeke ellen s kérte a hatóságot, hogy a züllés útján lévő gyermekét helyezték el a javító-intézetben.

* **A Sebes-Körözs hajózhatósága.** A múlt év folyamán megindult nagy arányú mozgalom, mely a Sebes-Körözs hajózhatóvá tételében indult meg ma már a minisztériumokat is foglalkoztatja. Tudvalevő dolog a vármegye felirattal járult a kereskedelmi miniszterhez, miszerint a hajózhatóvá tétel munkálataiban nyújtson állami támogatást illetve a munkálatok megkezdésére vonatkozólag tegye meg az intézkedéseket. A megye által megindult mozgalomnak pedig tulajdonképpen az volt a célja, hogy a Sebes-Körözs ne legyen mellőzve a közel jövőben foganatosítandó hajózhatóvá tétel munkálataiban. — A kereskedelmi miniszterhez intézett telerjesztésnek meg lett az eredménye. A miniszter ugyanis tegnap *Glac* Antal főispánhoz leiratot intézett. E leiratban értesíti a miniszter a főispánt, hogy a megye mozgalmát figyelembe vette és már a tőle telhető munkálatokat el is rendelte. Ez idő szerint a miniszter mindössze annyit tehetett meg a legközelebb építendő vasutakra csak úgy ad építési engedélyt, ha azok harmoniában lesznek a Sebes-Körözs hajózásával. Tehát már

a körülmények úgy fognak alakulni a közel jövőben, hogy azok biztosítani fogják a Sebes-Körözs hajózását. A reánk és vármegyénk kereskedelmére, gazdaságára és iparára nézve nagy jelentőségű munkálatok megkezdése még most nincs megállapítva, azonban az eddigiek után itélve a földművelésügyi miniszter sem fog elzárkózni a mi szeszélyes folyónknak hasznosabbá tételétől. Mindenesetre már a kereskedelmi miniszter intézkedése is vívmány és ennek alapján most már alapos a remény, hogy megvalósul a még álomnak is merész kombináció, hogy a Sebes-Körözsön gőzhajók uszkálnak.

*** Titkos tanácsosok eskütétele.** Bécsből táviratozzák: A király délelőtt dr. Stadler szerajevói érseknek, báró Spiegelfeld tiroli helytartó, lászófalvai Velics Lajos meghatalmazott miniszter, dr. Thaly Kálmán országgy. képviselő és Majláth József gróf főrendiházi tag titkos tanácsosi esküjét fogadta. Az aktusnál báró Achrenthal külügyminiszter és báró Gudenus főkamara segédkeztek. Az eskümintát lovag Stoffel Emil osztálytanácsos olvasta fel.

*** A magán bortofogyasztás megváltása.** A magán bortofogyasztók fogyasztási adójának megváltását évenként tárgyalja Nagyvárad város fogyasztási adóhivatala. A folyó évre eszékölendő megváltások tárgyalására január hó 25., 26. és 27. napját tűzte ki a polgármester s erre nézve a követ ezúttal hirdetményt bocsátotta ki:

Nagyvárad város tanácsa részéről a magán bortofogyasztás megváltása végett az egyezségi ajánlatok megtételére határidőül 1909. évi január hó 25., 26. és 27-ik napjai tűzettek ki. Felhivatnak tehát mindazon szállásbirtokokosok, termelők továbbá magánfogyasztók, kik a boritaladót, az 1909. évre általános összegben óhajtnak megváltani, hogy a fent kitett határidőben a városháza földszint 2. szobájában (számviteli hivatal) mindenkor d. e. 9 órától 12 óráig a kiküldött bizottságnál annnyival is inkább jelentkezzenek s a megajánlott összeget készpénzben a kiküldött bizottságnál lefizessék, mivel ezen határidőben túl jelentkezések elfogadtatni nem fognak. Az általánosítás tárgyában felveendő jegyzőkönyvben foglalt feltételek a magánfeleket azonnal kötelezik, a városra nézve azonban az esetben lesznek kötelezők, ha a nagyvárad m. kir. pénzügyigazgatóság részéről jóváhagyva lesznek. Nagyvárad, 1909. január hó 20. án. Rimler Károly polgármester.

*** Az alkohol áldozata.** Varga György 51 éves magyarcsékei lakos tegnap délután Wallerstein Lajos korcsmájában iddógált. Az egyik üveg bort a májok után fogyasztotta el s mire leszállt az est, Varga György alaposan berugott. Már öreg este volt, mikor hazafelé indult. Alig birt a lábán állni s minden harmadik lépésnél elesett. Végre hazavergődött. Lefeküdt s nyomban elterült az ágyon. Felesége meg volt róla győződve, hogy részeg s csupán a bor verte le lábairól annyira. Azonban azért nem volt nyugta. Odament az alvónak vélt emberhez s furcsának tetszett férje kinézése. Megijedt. Költögetni kezdte. De a férje csak mozdulatlan maradt. Amint megtogja a kezét, megborzadt; jéghideg volt. Siránkozni, jajgatni kezdett az asszony s jajveszékelve futott dr. Breider Mór orvoshoz, ki megvizsgálva Varga Györgyöt, szívszélhűdést állapított meg.

*** Megfagyott asszony.** Beéli tudósítónk telefonálja, hogy Szerák Demeterné kislakai lakos az országúton megfagyott. Nagy ünnepet ültek tegnapelőtt a románok Beéliben. Sokan öntöttek ott fel a garatra. Szerák Demeterné is teljesen részeg lett. Amint hazafelé ment a kislakai úton elesett s befordult az árokba, honnan nem volt képes kivánszorogni.

Másnap keresték az eltűnt asszonyt, de csak estefelé akadtak rá az árokban, hol halva fektüdt. Arca kék volt mint a szilva s kezei csonttá voltak fagyva. Röglön megállapították, hogy megfagyás a halál oka, mit a kijött előjáróság is igazolt.

*** Bérkocsidíjak felemelése.** A nagyvárad bérkocsisok már korábban kérték, hogy a rendőrkapitányi hivatal a bérkocsi iparról szóló szabályrendeletet módosítsa olyképen, hogy a jelenlegi fuvarbéreket magasabb összegben állapítsa meg. Gerő Ármán főkapitány elkészítette a módosítást s a kisebb időszaki fuvardíjakat, különösen az egyfogatu bérkocsikra nézve átlag 10 fillérrel, az alkalmi fuvaroknál pedig magasabb összegben állapította meg s ez irányú javaslatát betérjesztette a városi tanácshoz. A felemelést indokolva látja a főkapitány az általános drágaság folytán, továbbá a villamos vasut létesítése által változott viszonyok miatt is. A főkapitány által kontemplált emelés a következő lenne: az első félórás díj felemeltetnék az egyfogatuaknál 60 fillérről 70 fillérré, a 2 fogatuaknál 1 koronáról 1 kor. 20 fillérré, éjjel (10 órától reg. 5 óráig) az 1 fogatuaknál 90 fillérről 1 koronára, a 2 fogatuaknál 150-ről 180-ra, minden további negyedóra az 1 fogatuaknál 30 fillérről 35-re, a 2 fogatuaknál 50-ről 60 fillérré; a 2 fogatuaknál 80 fillérről 1 koronára, éjjel az 1 fogatuaknál 50-ről 60 fillérré, a 2 fogatuaknál 80 fillérről 1 koronára; fél napra (reggel 6-tól déli 12 óráig) 6 koronáról 8 koronára, a 2 fogatuak 8 koronáról 10 koronára; egész napra reg. 6-tól este 8-ig az 1 fogatuaknál 9-12 k-ra, a 2 fogatuaknál 13-16 koronára. Az olasz-pályaudvartól Olasz bármely utcájára, vagy megfordítva egyfogatuaknál megmaradna az 1 korona, kétfogatuaknál az eddigi 2 korona; éjjel megmaradna a 2 korona, illetve 4 korona; az olasz-pályaudvartól Ujváros, Váralja, Velence, Csillagváros vagy Kultváros bármely utcájára 1 fogatuaknál 1 koronáról 1 korona 20 fillérré, 2 fogatuaknál 2 koronáról 2 kor. 40 fillérré, kétfogatuak 4 koronáról 4 kor. 80 fillérré; a velencei pályaudvartól bárhová és megfordítva egyfogatuak 1 koronáról 1 kor. 20 fillérré, kétfogatuaknál 2 koronáról 2 kor. 40 fillérré, éjjel egyfogatuak 2 koronáról 2 korona 40 fillérré, kétfogatuak 4 koronáról 4 kor. 80 fillérré. A fűrdőkhöz, vagy vissza, várás nélkül egyfogatuak 3 koronáról 4 koronára, kétfogatuak 5 koronáról 6 koronára; 1 órai várakozással egyfogatuak 4 koronáról 5 re, kétfogatuak 6-ról 8 koronára. Lóversenyekhez ki egyfogatu 1 korona 60 fillérről 2 koronára, kétfogatu 2 korona 40-ről 3 koronára; oda és vissza egyfogatu marad 5 kor., kétfogatu 8 korona. Színkörbe, bába marad 1 kor., illetve 2 kor. Esküvő városházához és templomba egyfogatu 2 kor. 80 fillérről 3 kor. 50 fillérré, kétfogatu 4 koronáról 6 kor. csak a városházára, vagy csak a templomba és vissza egyfogatu 1 kor. 80 fillérről 2 kor. 40 fillérré, kétfogatu 3 koronáról 5 koronára; temetésekhez egyfogatu 2 kor. 80 fillérről 4 koronára, kétfogatu 4 koronáról 6 koronára. A külterületekre, ahol járható út van, az ezidőszerinti díj kétszeresét javasolja a főkapitány.

*** Áthelyezés.** A m. kir. igazságügyi miniszter dr. Kubinyi András nagyvárad törvényszéki joggyakornokot az élesdi kir. járásbíró-sághoz jegyzővé nevezte ki.

*** Betörés.** Németh Miksa 37-es főhadnagy panaszt emelt a rendőrségen, hogy Nagy Sándor-u. 11 sz. a lakásába tegnap délután valaki betört és szekrényéből egy forgópisztolyt, egy nickel kalapácsot s egy piros csikos inget s íróasztal fiókjából egy kettős fedelű ezüst zsebórát elvitt. Nyomozás folyamatban.

*** Letört bimbó.** Nagy csapás érte tegnap hajnalban Resch József székesegyházi orgonista családját. Legkisebb gyermekük, még alig 10 hónapos József meghalt tüdőlobban. A szülők vigasztalhatatlanok, hiszen úgy szerették a kis csacsogó gyermeket s két napi betegeskedés után angyal lett belőle. Temetése ma délután

3 órakor lesz a Schlauch-tér 16. számú házból a róm. kath. egyház szertartása szerint.

*** Bitang számár.** Találtak egy bitang számarat. Jogosult tulajdonosa jelentkezék érte 8 nap alatt, különben dobra kerül a számár.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Péntek: A király.

Szombat: A király.

Vasárnap délután: Zách Klára, este: A király.

A király. Sajnosan látjuk, hogy a Szigligeti-színházban R. de Fiers és Caillavet darabja közül nem a »L'Amour veille«-t adják, mely 1907. okt. 7-én aratott a Comédie Française ben megérdemelt óriási sikert, hanem a »Le roit«, amelyet a Variété ben adtak a Szajna partján: A »Virraszt a szerelem«, mindamellett, hogy igen sok finom szellemes részleteit kihagyták, hogy a lehető legrosszabb szereposztással adták, elég szép sikert aratott a Vígyszínházban. 1908. október óta a műsoron van, s még decemberben is nagy közönséget vonzott. Párisban de Fiers és Caillavet jelzője a »L'Amour veille« szerzői, s a Comédie Française naivája Mile Leconte e darabban emelkedett a legelső művésznők Mme Bartet, Réjane, Jeanne, Granier sorába. De ha már a variétét kell követnie a Szigligeti-színháznak, ha már a Le roit kellett előadni, legalább adták volna a francia eredeti szöveg szerint és nem Molnár Ferenc aret s egy tingli-tangli nővőju terditésében, amely a pikáns és frivol, de legalább nem alpári darabot, sok helyen utálatosan trágárrá tette. Tudomásunk van róla, hogy az igazgatóságának módjában állott volna helyreállítani a szöveget, s irodalmi nivóra helyezni vissza, eltompítani a trágárságok élet, s ami fő Flers és Caillavet-t követni, nem a Lipót körüti orfeum vagy minék az alkotását, de nem tette, mintha féltve őrizné a Szigligeti-színház orfeumi jellegét. Annál inkább kötelessége lett volna ez az igazgatóságának, mert szülői bizottságban annak idején hangok emelkedtek a Le roi ellen, s ekkor az igazgatóság avval csillapította le a nyugtalankodókat, hogy gondja lesz a trágárságok enyhítésére. A v gszínházi fordítás és előadás balkáni, mit mondok, botokud és kamcsedál izlésű zagyvalék volt. Hegedüs Cernaque királyát adta Ferdinánd bolgár király maszkjában s egy német anyanyelvű más tralkodó kiejtésével és beszédmódjával. Az eredetiben a képviselő leánya üdvözli a királyt, egy nagyvilági hölgy versével, mely a dillettáns költészetet persillálja. Molnár Ferenc annak a költeménynek lefordítását nem tartotta elég kényelmes dolognak. Helyette olyan verset adott amely a Holnapisták verselését szatirizálja. Az eredetiben a király mindkét nőhódítását ezzel végzi Comma j'aime le France, ami finom és a darabhoz illő komikus hatást tesz. Molnár Ferencnek az nem volt elég hanem neki »hulljon le a lepelle« trágárság kellett — nos hát az lesz ma a színházban.

MULATSÁG.

Naptár.

Január 23. Tiszti álarcos-bál.

Január 30. Jogász-estély. (Zöldfa).

Január 30. Kiskereskedő bál. (Csarnok).

Január 31. Legényegylet hangversenye. (Csarnok).

Február 1. Középesy colon-estély. (Csarnok).

Február 6. Vasutas-bál. (Restauratio).

Középesy colon-bál.

Minden évben megszokta tartani záró bálját a »Középesy colon«. Az idén azonban elhatározta a colon ifjusága, hogy oly képen rendezze ezt a mulatságot, hogy az az egyik legfé-

nyesebb estélye legyen a farsangnak. A rendezőség költség kimelés nélkül a Kereskedelmi Csarnok összes helyiségét bérelte ki s 500 meghívót küld szét a városban és a vidékre. Az estélyen Hamza testvérek teljes zenekara fogja huzni a láb alá valót világos kivraddig.

Szorgos munka folyik a mulatság sikerének érdekében. A rendezőség nagyságos *Középesy* Kálmánné urasszonyt kérte fel a védnökség elfogadására. A meghívók szétküldése is megtörtént s ha valaki, ki arra igényt tart de esetleg elnézésből nem kapott volna, ezuttal kéri a rendezőséget, hogy forduljon *Középesy* Ernő és *Véssey* Kálmán főrendezőkhöz. (Uri-utca 16 sz., Rákóczy-utca 12. sz.)

Személy-jegy 3 korona, Táncos-jegy 2 korona. Család-jegy 3 személyre 8 korona. Kezdeté este 9 órákor.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

A Svárdström-nővérek hangversenye. Február 16-án ritka műveltségben lesz része a nagyváradi közönségnek: négy bájos svéd leány, a Svárdström-nővérek fognak hangversenyezni. A maga nemében egyetlen ez a művészcsalád. Svárdström Valburga, Olga, Szigríd és Asztrid neve diadalmasan járta be Európa hangverseny-termeit. Gyönyörű északi szépség mind a négy nővér s szépségüknél csak művészetük hódítóbb. Budapesti hangversenyükről ilyen kritikákat olvashattunk:

»Már amint izléses empire-ruhájukban az emelvényre léptek, a közönség soraiban az elragadtatás suttogása volt hallható. S ez az elragadtatás csak fokozódott, mikor a négy nővér énekelni kezdett. Csodás művészetük a legnagyobb műveltséget nyújtotta. Mesterien intonálnak s tökéletes az ensemblé. Ez azonban csak technika és gyakorlat dolga. Az igazi hivatásos művészekre a mélyes átérés van.« stb.

Az egyik nővér, Svárdström Valburga »Faust«-ból Margit szerepét az Operában is énekelte s általános elismerést aratott.

A február 16-iki hangversenyre jegyek *Sebő* Imrénél jegyezhetők elő.

EGYESÜLETEK.

Az Otthon szervezkedése. A nagyváradi tisztviselők tekintélyes számottevő táborának van egy egyesületük, amit *Otthonnak* neveznek. Az Otthon két évvel ezelőtt alakult meg igen szép és minden tekintetben kifogástalan programmal. A megalakuláskor a tisztviselők rangkülönbség nélkül tömörültek az Otthonba, hogy szorosabbá tegyék az összetartást és megteremtsék a tisztviselők társadalmi életét. A megalakulás után a tisztviselők mind többen és többen maradoztak el az egyesületből úgy anyira, hogy ma már az Otthon a közönyösséggel küzd. Talán jó lenne leszállítani a túl magas tagsági díjat, melynek tekintetbe kell venni, hogy azt a kisebb javadalmazású tisztviselők nehezen fizethetik meg. Módot, alkalmat kell nyújtani a kisebb tisztviselőknek is a belépésre, mert a tisztviselők nagyobbik részét ezek képezik. Erről ugyan van szó az Otthon felújítására irányuló akcióban, de enélkül is hisszük, hogy a nagyváradi tisztviselők tábora nem fogja engedni, hogy ma, amikor az egyesülés jelszavát türi minden társadalmi állású egyén lobogójára, éppen ők volnának azok, akik a szétoszlást kívánják. Az Otthon létjogosultságát nem lehet elvitatni és a vezetőségnek most megkezdett szervezkedési akcióját minden tisztviselőnek meg kell szívlelni és csatlakozni kell belépésük által az egyesülés eszméje alá, hogy a tisztviselők is egy hatalmas fallanzot képezzenek, mert hisz ebben van az erő s ahol az erő van ott van a munka, amit az eredmény honorál.

TANÜGY.

(**Erdészeti államvizsga.** A folyó év tavaszán erdészeti államvizsgát tenni szándékozóknak tudomására hozza *Horváth* miniszteri tanácsos a vizsgálóbizottság elnöke, hogy az eh ez szükséges engedélyt az elnöknek címelve 1909. évi február hó végéig haladéktalanul adják be. (Budapest, V. Zoltán-utca 16. sz.)

Igazságszolgáltatás.

§ **Polónyi Géza előterjesztése.** Polónyi Géza volt igazságügyi miniszter tegnap igen érdekes előterjesztéssel élt az ő ügyében hozott kuriai ítélet ellen. Az előterjesztés harminc oldalra terjed és ebben szigorú kritika tárgyává teszi a kuria intézkedését, mely megváltoztatta az esküdtbiróság ítéletét. Polónyi bíró küldést kér ügye megvizsgálására.

§ **Viszály a szociáldemokrata-pártban.** Ismeretes annak a civakodásnak a története, amely *Kardos* Jakab, a szociáldemokrata-párt volt pénztárosa és a pártvezetőség, illetve *Bokányi* Dezső között már évek óta folyik. Ennek az ellenségeskedésnek egyik tejezete ma a budapesti büntetőtörvényszék vádtanácsa elé került. *Kardos* Jakab ugyanis »A Nap« 1907. június 2-iki számában azzal vádolta meg *Bokányi* Dezsőt, hogy az építőmesterek betegsegítő pénztárában sikkasztott; hogy az ott megüresedett állásokat pénzért árulta és adta el, hogy az építőmunkások szövetsége könyvtárvásárlással bízta meg és ő kétszáz korona províziót kötött ki a könyvkereskedőnél s hogy végül egy hamburgi hajósvállalat is megvesztegette. *Bokányi* Dezső rágalmaszás miatt följelentette *Kardos* Jakabot, akit ma a vádtanács vád alá helyezett.

TÁVIRATOK.

Nagy szerencsétlenség Ujvidéken.

Ujvidék, jan. 21. Ma óriási katasztrófa történt Ujvidéken. Ugyanis a város közepén levő fegyver és tölténykereskedésben tűz támadt a délelőtti folyamán, mely még mielőtt lokalizálni tudták volna, a felhalmozott löpormennyiséghez is eljutott. A löpor óriási dörrenéssel robbant fel s az épület nagy részét elpusztította. A tűzoltóság mikor megérkezett, nem tudott azonnal munkához fogni mert nem volt elegendő víz rendelkezésükre. Az égő épületben a kereskedő felesége és egy gyermeke voltak bent, akik megmentése lehetetlennek látszott. Mégis egy tűzoltó élete kockázatásával behatolt az épületbe és a két embert kihozta onnan. Ekkor újabb robbanás rázta meg a levegőt, mire az egész épület romba dőlt. E robbanás alkalmával 15 ember súlyosan megsebesült. A pincében nagy mennyiségű benzín volt beraktározva s félős volt, hogy ez is felrobban, ami a közeli épületek pusztulását jelentette. A tűzoltók megfeszített munka mellett délután meg tudták akadályozni a pince felrobbanását. A tűz este 9 órákor még mindég tartott.

Összeesküvés a Szultán ellen.

Konstantinápoly, jan. 21. Egy levél alapján nagyszabású összeesküvésnek jöttek nyomára, mely a szultán élete ellen irányult. A rendőrség igen sok előkelő férfit letartóztatott. Az összeeskü-

vőknek az volt a céljuk, hogy erőszakkal elrabolják a török parlament elnökét és a szultánt kényszerítik a lemondásra. Az összeesküvőket állítólag két európai nagyhatalom és több török előkeiőség látták el pénzzel.

Földrengés Baján.

Baja, január 21. Mára virradó éjszaka háromnegyed kettőkor földalatti élesen sivító dübörgés után délről északnak haladó földrengést éreztek. A város területén ezuttal két erős lökés volt, mely fél három órákor a városnak pusztán Kis-Csávoly nevű részére szorilkozva, megisméllődött és Kis-Csávolyban egy kémény bedőlését okozta. Hatalmas lökésekre, melyeket szélvihar zugásához hasonló földalatti moraj követett többek, főleg külvárosi lakosok, kivouultak lakásaikból az utcára. Hajnalban visszatért a lakók nyugalma.

A kancellár és a konzervatívek.

Berlin, jan. 21. A birodalmi kancellár állása megrendült, mert a konzervatívek nem akarják elfogadni az örökösödési adóra vonatkozó javaslatát.

Az oroszországi kolera.

Pétervár, január 21. Tegnap 32 újabb kolera esetet konstataáltak. A városi közegek ellen a fertőtlenítőszeres körüli visszaélés miatt az ügyészség vizsgálatot indított.

A balkáni események.

Belgrád, január 21. *Milovanovic* tegnap tanácskozássra hívta a pártvezéreket s eléjük terjesztette azt a tervezetet, melyet jegyzék alakjában a szerb követelésekről a nagyhatalmakhoz intéznek.

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar Bank közgyűlése.

Városunk egyik legfiatalabb pénzintézete tegnap tartotta második közgyűlését. Az igazgatóság kezámolóját a közgyűlés egyhangu helyesléssel vette tudomásul; ugy a részvényesek, mint a nagy közönség meggyőződhetettek róla, hogy a fiatal pénzintézet minden tekintetben megfelelt a várakozásoknak s a gondos vezetés mellett a közönség fokozott bizalmát érdemli ki.

A közgyűlést a Magyar Banknak a Fekete Sasban levő gyönyörű helyiségében tartották meg *Glac* Antal főispán, részvénytársasági elnök elnöklété mellett. Jelen voltak:

Glac Antal elnök, *Eröss* Rezső, *Lukách* Géza, dr. *Adorján* Emil, *Weinberger* Lajos, *Brüder* Jenő, *Köszeghy* József, *Sztanil* Ferenc, *Ullmann* Sándor, dr. *Kurländer* Ede, *Darvassy* Lajos, *Saághy* Sándor, *Munk* Mór, *Grósz* Ignác, dr. *Krüger* Aladár, *Fuchs* Sámuel, *Sziládky* Ernő, *Feldmann* Izidor, *Tárnoky* László, *Heller* Adolf, *Kerekes* Elek, *Poszpiß* Géza, *Sipos* Béla, *Lédig* Árpád, *Tatár* Zoltán, *Balogh* Kálmán, ifj. *Köröszy* István, *Szántó* Dezső, *Parobek* Antal, *Wegner* Mór, *Klein* Menyhért, dr. *Weimann* Jenő, ifj. *Erdős* Albert, *Révész* Sámuel, *Engel* József, *Zboray* Gyula, *Wegner* Ödön, *Schwartz* Sándor, *Korbély* József, *Weimann* Béla, *Tabéry* Ármia, *Mihalek* Ferenc, dr. *Várady* Ödön, *Bárán* Jónás, *Lőrinczy* Gyula, *Rothbart* Adolf Ede, *Weisz* I. Miksa, *Freund* Hermann, *Balogh* Árpád, *Lend-*

vay János, Radó Samu, Bögler József, Bögler Vilmos, Barta Sándor, Pelle Ferenc, Engländer Béla, Makkay József, Dobozy György, Markélyi János, Buzássy József, Vaszily György.

Az elnök szívélyes szavakkal üdvözölte a megjelenteket s rámutatott az igazgatóság ama törekvésére, hogy az évi mérleg minden tekintetben reális legyen és semmiféle terhet következő évre át ne vigyenek. Az évi jelentésből, melyet dr. Krüger Aladár igazgatósági jegyző olvasott fel, közöljük a következőket:

Az 1908 évi mérleg, melyet ezennel bejelentünk, az 1907. évi nyereség áthozattal 74538 korona 47 fillér tiszta nyereséget tüntet fel.

Jelen eredményünk mérlegelésénél kérjük tekintetbe venni, hogy működésünket az első időben az egész világgpiacot megbénító rázkódtatás bénította meg, melynek hullámcsapását még az 1908. év első felében is éreztük. Az utolsó negyedévben az annexió folytán beállt külpolitikai helyzet és az ezzel járó feszültség a pénzpiacot gátolta a szükséges vérkeringést és fejlődést.

Zálogleveleink a lefolyt évben még fokozottabb mértékben vándoroltak vissza és járadékaink egy már nem képzelt alacsony pontra szállottak le, amely a mi fiatal intézetünk mérlegén is kifejezésre jut, midőn kénytelenek vagyunk a birtokunkban levő koronajáradékot a múlt évi 93 korona árfolyam helyett 91 koronával beállítani.

Az lévén az elvünk, hogy tiszta számadást tárjunk fel, váltótárcánkban is teljesen leirtuk úgy a dr. Barta Dezső-féle, mint a Széles Lajos féle kihitelezésből eredő veszteségünket. Felszerezéseinkből, ámbár teljesen újak, tíz százalékot irtunk le, ugyancsak számadásunk reálitása érdekében.

Kiemeljük még azt az intézetünk életében fontos eseményt, hogy a múlt év november hóban elfoglaltuk a »Fekete Sas« bérpalota első emeletén levő új helyiségeinket, melyek a modern kor legmesszebbre menő igényeit is kielégítik.

Ámbár nem az 1908. évi üzleti életre vonatkozik, bejelentjük végül a t. közgyűlésnek, hogy Nagyvárad város törvényhatósága 1909. évi január havi közgyűlésén a »Magyar Bank«-ot azon pénzügyi intézetek közé sorozta, melyekben a város házipénztárának és alapjainak pénzei elhelyezhetők. Ugyanekkor betéti könyveink is bevadékképeseknek minősítették.

A szelvények 10 koronával, a napi biztosok jelenléti jegyei 4 koronájával máttól kezdve beválthatók.

A sorsolás utján kilépő bíráló tanácsosok helyett megválasztaták:

Balogh Árpád (Balogh Kardos és Társa) új. Erdős Albert, Feldmann Lidor, Flegmann Ármán, Fischer Samu (kőszén), Korbély József, Kroó Samu (Balog, Kardos és Társa), Lausch Károly, Lédig Árpád, Major Ferenc, Mezey Márton (Mezey Lajos és Társa) dr. Rácz Miksa, Reiner Sándor, Rosinger József (Rosinger Béni és Fia), Schwarcz Mór (Friedmann és Schwartz).

A felügyelő bizottság tagjai lettek egy évre:

Darvassy Lajos elnök, Fuchs Sámuel Grósz Ignác, Hajdu Aladár, Munk Mór, Saághy Sándor, Szilárdy Ernő. — Póttag: Reményi Vilmos.

A gyűlés végén Erdős Rezső igazgatósági elnök megköszönte a részvényesek bizalmát. Rámutatott arra, hogy Glac Antal elnök az intézet megalakulásakor bizonyos ideális, magasabb színvonalat tűzött ki a társaságnak. A részvényesek megnyilatkozott bizalma arra készíti az igazgatóságot, hogy ezt a felállított elvet a jövőben is szigorúan szem előtt tartva, igyekezzék a köz- és magánérdekek igazságos

szem előtt tartásával mindnyájunk javára működni.

A felszólalást éljenzéssel vették tudomásul s ezzel a közgyűlés véget ért.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, jan. 19.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	— — —	10.38
Rozs okt.	— — —	8.96
Zab májusra	— — —	—
Zab okt.	— — —	7.04
Tengeri máj. 1908.	— — —	6.85
Tengeri jul.	— — —	6.69

Ertéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

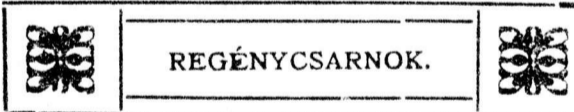
Budapest, jan. 19.

Osztrák hitelrészvény	— —	631.25
Magyar hitelrészvény	— —	748.—
Leszámitoló bank	— —	743.75
Rimamurányi	— —	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv.	— —	692.25
Közuti vasut	— —	552.—
Városi villamos vasut	— —	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. jan. 19.

Magyar arany járadék 4 száz.	— —	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	— —	93.25
Magyar koronajáradék	— —	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	240.—	
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	95.50	
Magyar nyeresemény sorsjegy kölesön	93.50	
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	94.50	
Osztrák járadék papirban	— —	186.—
Osztrák járadék ezüstben	— —	145.—
Osztrák járadék aranyban	— —	97.25
Osztrák korona járadék	— —	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	— —	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	— —	197.50
Magyar hitelbank-részvény	— —	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	— —	730.—
Magyar hitelrészvény	— —	748.—
London vista	— —	631.50
Páris vista	— —	689.50
20 márkás arany	— —	23.51
20 frankos (Napoleon) — —	— —	19.02
Német birodalmi márka	— —	117.96

EMIKE.

IRTA:

HAJDU IMRE

(Folytatás.)

34.

Vadász, dicséretére legyen mondva, kitűnő kopó volt, ő nem hagyta magát tévutra terelni s az ő cseleit hasonló cselekkel viszonzta, t. i. hajtás közben meg-megállt s a fedezetlen orom felé fordulva kezdett ugatni, hogy ezáltal az őzet zavarba hozza s a mi oldalunkra terelhesse.

A csel sikerült, a vízhang segített Vadászunkon s az őz a völgynek lefelé tartva, ellenirányt vett s épen Filemon bácsi felé iramodott, ki volt boldogabb mint ő, csövével kezdte követni az őzet, annak minden egyes ugrását számítva; egyszer csak amint így várja, miért? miért nem? — később tudjuk meg — a vad nagyhirtelen más irányt vesz.

Filemon bácsi egyike a legjobb lövőknek, amint észrevette az őz új kijátszási tervét, nem állhatván tovább hidegvérrel a dicsőséget, nagy hirtelen célba veszi a menekvőt s amint az vagy nyolcvan lépésnyire épen egy szikla irányában szökött, reá süttette egyes golyóval töltött csövével.

Nevezük az irányzott lövést kiszámított-nak, vagy szerencselövésnek, elég az hozzá,

hogy sikerült volt, mert az őz azonnal össze-rogyott.

— Bravo Filemon! bakot löttél! — hangzik át e pillanatban az ellenoldairól Misi ősmeteres hangja, ki a verében hengerző őzbak nyakát, azon szempillantásban amint az felbukott, átnyalábolta s így tartotta.

Mindnyájunk hajszála az égnek meredt, csak Filemon bácsi akarván a valóról meggyőződni, e őzbak hátranézett, hogy vajjon ott van-e Misi s nem valami őrdögféle species játszik-e vele ilyen szemfényvesztő játékot; de midőn meggyőződött arról, hogy Misi nem a háta mögött ül, hanem az ellenkező oldalon ölelgeti az elejtett őzet, ijedtében kiesett a puszka kezéből.

A fiu ugyanis, felhasználva feszült várakozás perceit, ügyesen, nesztelenül, senki által észre nem vétetve szökött át a más oldalra s állása szerint a szikla mögé bujt, hol az őz elesett s midőn ennek elejét látta, csak akkor termett mellettes kiáltotta át a fentebbi üdvözlöt atyjának; s innen következtethetjük, hogy ő lehetett azon valami is, mitől az őz előbb visszariadt.

Az öreg ur az őz eleste után nyugtalan lett, hogy ne?

Először legkedvencebb agarát vesztette el. Másodszor legkedvesebb fiának élete csak egy hajszálon függött; — haza kívánczolt, — félbenhagytuk tehát a megkezdett vadászatot s haza indultunk.

Visszafelé az egész uton levert az öreg ur, harapófogóval sem lehetett belőle egy árva szót kibuzni s mindennek, úgy kezdtek tapasztalni, hogy a Cica elvesztése volt a legfőbb oka, mert hisz fia nem sérült meg s így ennek ijedségét rég kibeverhette.

István nemcsak becsületes, jó szívű fiu, de gavallér ember is, bár az öreg urral szeretett köldöni s így ebéd alatt váltig kínál-gatta egygyel-mással a most étvágyat vesztett, de különben hatalmas étvágygyal megáldott Filemon bácsit.

— Nem eszem, köszönöm, nem vagyok éhes, — távolítá el magától a kínált étkeket.

— Eh urambátyám! soha se busuljon, ez is elfér, ahol a többi van, csak maga egyék, reá se gondoljon, hogy a Cica elveszett.

— Ne bosszants öcsém! ros kedvem van, — válaszol az öreg ur, felkelve az asztaltól, — mert kü önben mindjárt haza megyek és soha sem jövök többé hozzád.

— Nem bánom bátyám, nem bánom! csak még egyet mondjon meg.

— Nos? — s ezzel újra helyet foglalt.

— Mikor hozza el az agaramat?

— Én? — soha.

— Hogyan?

— Jöjj el érte s vidd el.

— De mikor?

— Mit bánom én akár most, akár mindjárt, hisz a tied, — teszi utána szomorú hangon.

— No csak ennyit akartam hallani bátyámtól, hogy az enyém s ezentul szabadon rendelkezhetem vele.

— Tetszésed szerint.

— S így oda is adhatom, akinek akarom.

— Miattam igen.

— Jól van, én tehát a Cicát, mint tulajdonosa, ezennel visszaajándékozom bátyámnak.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKIS GYULA.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik felejtethetlen jó térjem halála alkalmából fájdalommat részvétükkel enyhíteni szivesek voltak, ezuton nyilvánítom hálás köszönetemet.

Özv. Uzon Jánosné
szül. Ellinger Terézia.

PF AFF CZÉG
LONDON
PARIS
ÉS
BERLINI
NYAKKENDŐ
ÚJDONSÁGAI
PAZAR VÁLASZTÉKBAN
MEGÉRKEZTEK

PF AFF CZÉG
VADÁSZ
KÜLÖNLEGESSÉGEI
MEGÉRKEZTEK

DENT GLOVES ÉS TOWNES GLOVES
A VILÁG
LEGJOBB
KEZTYÜI
KAPHATÓK.
PF AFF CZÉGNÉL

FRÁTER LORÁND

a magyar dal mestere
TARNAY ALAJOS

az orsz. zeneakadémia tanárának közreműködésével

egyetlen

hangversenyét

1909. február hó 8-án, a Kereskedelmi Csarnok disztermében tartja meg. ::

Belépő jegyek 6, 4 és 2 kor. árban kizárólag **Sebő Imre** könyv- és papirkereskedésében kaphatók.

Tisztíts csak
GLOBUSZ
FÉM-TISZTÍTÓ
KIVONAT
A legjobb
tisztítószer a világon

Világkiállítás St. Louis 1907.
"GRAND PRIX"

Jobban tisztít, mint más fém-tisztítószer.

Február hó 16-án

a „Kereskedelmi Csarnok“ disztermében lesz megtartva a
VILÁGHIRŰ

SWÄRDSTRÖM

négyes hangversenye.

Zongorán kíséri: TARNAY ALAJOS ur, az országos zeneakadémia tanára. ::

Belépő jegyek: 8, 6, 4 és 2 kor. árban előre válthatók
SEBŐ IMRE könyv- és papirkereskedésében Rákóczi-út.

A folyó hó végén nyilvános aláírásra kerülő

4 1/2 % m. kir. kincstári jegyekre

előjegyzéseket az eredeti felvételek mellett elfogadjunk.

MAGYAR BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Közgyűlési meghívó.

A KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG Nagyváradon, 1909. január hó 30-án (szombaton) d. u. 5 órakor tartja saját házában levő helyiségében

rendes évi közgyűlését,

melyre a t. részvényeseket ezennel tisztelettel meghívjuk.

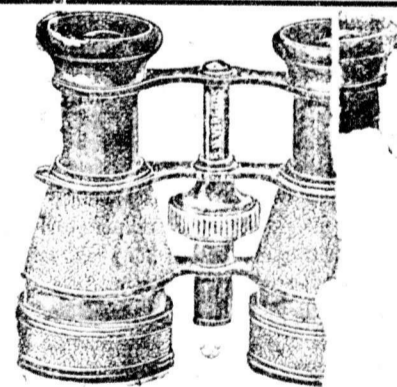
A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1908. évi üzleteredményről és ennek kapcsán a felmentvény megadása,
 2. A tisztanyereség felosztására vonatkozó határozathozatal.
 3. A felügyelőbizottság elnökének és tagjainak megválasztása.
 4. Az igazgatótanácsból (választmány) kilépő 14 tag helyének betöltése.
 5. Esetleges indítványok.
- Nagyvárad, 1909. január 19.

Igazgatóság

Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése, valamint az évi mérleg 8 nappal a közgyűlés előtt az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthetők.

JEGYZET. A közgyűlésen az alapszabályok 12. §-a szerint csak oly részvényekkel lehet jogokat gyakorolni, amelyek a pénztárnál a közgyűlést megelőzőleg egy órával letétettek, vagy pedig ugyan ezen időpontig valamely más pénzüintézetnél letétben levő részvényekről letét-jegy tétetett le a pénztárnál.

Megfelelő szemüvegek orcsiptetők, francia színházi látóeszközök, kipróbált hőmérők, mérnöki műszerek nagy választékban kaphatók

Klein Húgó

Ázszerésznél Nagyvárad. Rákóczi-út (Orsolya zárda.)

Javítások rögtön eszközölte tnek!
!! Saját műhely!

2285—1908. szám.

Árverési hirdetés.

Biharvámegye magyarcsékei járásában fekvő Bukorvány község volt urbéreseinek erdőterületén rendkívüli kihasználásra engedélyezett mintegy 179.3 k. holdnyi használat mely mintegy 93 tköbm. tölgy műfára és 13236 tköbm. cser, tölgy és bükk tűzfára becsültetett 1909. évi február hó 4-én d. e. 10 órakor írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverésen Bukorvány község házában el fog adatni.

Becsár mint kikiáltási ár 30.000 korona bánatpénz 3000 kor.

Szabálytalanul felszerelt, vagy utó ajánlatok nem fogadhatók el.

Az árverési feltételek a belényesi m. kir. járási erdőgondnokságnál és a vármegye házában a hivatalos órákban megtekinthetők.

Magyar-Cséke, 1909. évi január hó 18.

Dr. Halász Elemér s. k.
főszolgabíró.

131—1909. szám.

Hirdetés

a tőkekamat és járadékadó alá tartozó jövedelem bevallása tárgyában.

Az 1909. évi január hó 31-ig a tőkekamat és járadékadó alá eső jövedelmeket az azokat élvező egyén, vagy erkölcsi személy bevallani köteles.

Tőkekamat és járadékadó tárgyát képezi minden azen vagyon, mely a föld ház és keresetadó, valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyének képezik jelszül mindazon kamatok, osztalékok és jutalékok, melyeket az ország valamely lakosa (egyén, vagy erkölcsi személy) a következő jövedelem forrásokból, úgymint:

- bel, vagy külföldről folyó életjáradékból, özvegyi ellátásból, vagy rokonsági évi járadékból;
- kézi, vagy jelzáloggal biztosított vagy egyszerű adós levelekre, váltókra vagy bármilyen kötvényekre, bel- vagy külföldön kölcsönadott, továbbá hitbizományi, cssládi és alapítványi tőkékből;
- beli földi földbirtokkal összekötött a földadó tárgyát nem képező dologi jogosítványokból;
- külföldön fekvő föld vagy házbirtokból ipari kereskedelmi s bármely nevezett alatt értendő külföldi részvényekből;
- az állam vagy
- törvényhatóságok által kibocsátott s külön törvények által adómentesség, kedvezményébe nem részesített kötvényekből huz, végre
- a hitelüzlettel foglalkozó s alapszabályaik értelmében pénzbetétek átvételére jogosított pénzügyintézeteknél, továbbá a takarékpénztáraknál és mindazon intézeteknél, melyekkel takarékpénztári üzlet van összekötve, utalványok, betéti könyvek és egyéb betéti okmányok vagy folyószámla mellett gyümölcsözés végett elhelyezett tőkékből folyó jövedelem.

Az adózók a vallomás beadásának kötelezettsége alól a következő tőkékből folyó jövedelmekre nézve mentesnek fel:

- a fentebb említett magyar államkötvények;
- az adómentességben nem részesített elsőbbségi kötvények kamatai;
- nyilvános számadásra kötelezett vállalatok, egyletek által felvett és jelzálogilag biztosított tőkéi kamatai;

Az ezen kamatok után járó tőkekamat adót és pedig az a) alattiak után a kifizető állami pénztár a b) és c) alattiak után a kamatot kifizető társulat az illető kamatélvezőnek rovására vonja le s az illető kir. adóhivatalba szolgáltatja be.

A pénzügyintézeteknél elhelyezett fentebb g) alatt említett tőkékből folyó jövedelmet ezen tőkék birtokosai szintén nem tartoznak adó alá bevallani.

Ellenben a pénzügyintézet köteles ezen kamattörvényességét és pedig:

a) a kifizetett kamatok összegét évenként minden év március, június, szeptember és december havának utolsó napján,

b) a tőkésített kamatok összegét évenként minden év január, július havának utolsó napján a kir. adóhivatalnak kimutatni és az ezen kamatok után járó adót egyidejűleg beszedtetni, jogositva vannak azonban arra, hogy ezt az adót a kifizetett vagy a tőkéhez irt kamatokból visszatarthassák.

A tőkekamat és járadékadó az adóévet megelőző évben élvezett kamat és járadékjövdelem után lévén kivetendő, az 1908. évi adóztatás alá 1908. évben élvezett kamat (járadék) jövdelem vallandó be.

Az I-ös kerület Olaszi a 21-ik, a II. kerület Ujváros és Külvárosok a 13-ik, a III-ik kerület Váralja, Velence, Csillagváros, és a Hegyek a 26-ik számú szobában. A tőkekamat és járadékadó, az adóköteles fél állandó tartózkodási helyén vettetik ki. Mindazon adózók, kik a tőkekamat és járadékadó aki tartozó jövdelem forrásukat az államkincstár megrövidítésére irányított szándékból az adókötelezettek és adótárgyak összeírása alkalmával akár szóval, akár írásban valótlanul mondják be vagy eltitkolják, az adótárgynak egészben vagy részben történt eltitkolásával elkövetett jövdeki kihágás miatt az 1883. évi XLIV. t.-c. 100 §-a értelmében büntetettnek.

VÁROSI ADÓHIVATAL.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.
Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.
Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta

5%

kamatot fizet.

(Betét kamatadót az intézet fizeti.)

131—1900.

Hirdetés

a III. oszt. kereseti adó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

Az adózók kötelesek 1909. évi január hó 20-áig üzletük, vállalatok, vagy egyéb használható foglalkozások után annak megkezdésétől számított, illetőleg fenállása idejére eső kereseti vagy üzleti tiszta nyereséményt bevallani.

Évi tiszta nyereséménynek vettetik az üzletből, vagy foglalkozásból eredő összes jövedelemnek az a része, mely az üzlet, vagy foglalkozás folytatásához szükséges kiadások levonása után fenmarad; az üzlettulajdonosok s általában az adófizetésre kötelezetteknek oly kiadásai azonban, melyek nem az üzlettel, vagy foglalkozással járnak, hanem akár magának, akár pedig családjának és hozzátartozóinak fenntartására szolgálnak, a jövedelemből, kereséményből le nem vonhatók.

A ki több vállalatból kereset- illetőleg jövedelem forrásból huz jövedelmet, köteles minden egyes vállalatáról, üzletéről vagy keresetről külön vallomást adni,

Azok az adókötelesek, kik segédekkel dolgoznak, tartoznak a vallomáshoz segéd-munkásaik jegyzékét csatolni, mely jegyzékben a segédek nevei, az üzletbe, vagy foglalkozásba belépésük ideje, havi vagy évi fizetésük pontosan kiteendő.

Az az adózó, aki az adókötelezettek és adótárgyak összeírása után lép a III. osztályú kereseti adókötelesek sorába, adóköteles üzletének megnyitása napjától számított két hó alatt köteles vallomást adni.

A III. oszt. kereseti adó alá eső jövedelemnek bevallására, valamint az üzletben alkalmazott segéd bejegyzésére szolgáló űrlapok s községi előjárók (városi adóhivatalok) által ingyen szolgáltatnak ki.

A bevalló az űrlap egyes rovatait kitölteni s annak bizonyításául, hogy az adatokat saját tudomásához képest pontosan és lelkiismeretesen közölte, eskü helyett polgári becsület-szava zálogául nevét, valamint a bevallás napját és helyét aláírni köteles.

A vallomás fentebb kitűzött határidő alatt

a községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál) nyújtandó be.

Mindazok az adózók, kik üzletüket, vállalatukat, keresetüket vagy jövedelem forrásukat az államkincstár megrövidítésére irányított szándékból az adókötelezettek és adótárgyak összeírása alkalmával akár szóval, akár írásban valótlanul mondják be, vagy eltitkolják, avagy vallomásukat bizonyíthatólag hamisított alapokra alapítják, az adótárgynak egészben, vagy részben történt eltitkolásával elkövetett jövdeki kihágás miatt az 1883. évi XLIV. t.-c. 100. §-a értelmében büntetettnek.

VÁROSI ADÓHIVATAL.

MEGHÍVÓ.

A BIHARMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR
Nagyváradon, 1909. évi február hó 7-én
d. e. 11. órakor az intézet helyiségében,
Kossuth-utca 3. szám alatt tartja meg

XXXVII. évi rendes közgyűlését,

melyre a t. c. részvényesek ezennel tisztelettel meghívattak.

Tárgysorozat:

- Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése a mérleg bemutatásával és határozathozatal a nyereség hovatordítása és intézkedés a felmentvény megadása iránt.
- Az igazgatóság és
- 4 felügyelő bizottsági tag megválasztása és a választmány alapszabályszerű kiegészítése.
- Esetleges indítványok előterjesztése és tárgyalása az alapszabályok 47. szakasza értelmében.

Azon t. c. részvényesek, akik a fenti közgyűlésen részt venni óhajtanak, tartoznak az alapszabályok 42. szakasza értelmében három nappal a közgyűlést megelőzőleg részvényeiket a Bihar megyei Takarékpénztárnál Nagyváradon letéteményezni.

Az évi mérleg és a felügyelő bizottság jelentése mai naptól kezdve az intézet helyiségében megtekinthető.

Nagyvárad, 1909. évi január hó 19. én.

**Bihar megyei Takarékpénztár
igazgatósága.**

MEGHÍVÁS.

A POLGÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

évi rendes közgyűlését

folyó hó 31-én d. e. 11 órakor saját helyiségében fogja megtartani, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívattak.

Tárgysorozat:

- Az igazgatósági jelentés, mérleg és zár számadások előterjesztése.
- A felügyelő bizottság jelentése s ennek kapcsán az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.
- Határozathozatal a nyereség felosztása tárgyában.
- Igazgatósági jelentés a nyugdíjalap állásáról.
- Az alapszabályok 22. és 26. §§-ainak módosítása.
- Igazgatóság választása.
- Egy felügyelő bizottsági rendes és egy póttag választása.
- Kisorsolt és üresedésben lévő választmányi tagok helyének betöltése.

Kelt Nagyvárad, 1909. január 21-én.

Az igazgatóság,

Az alapszabályok 11. §-a értelmében minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőző nap déli 12 órájáig a társaságnál legalább egy hó előtt saját nevére irt részvényeit szelvényekkel együtt a takarékpénztár pénztárába letenni.